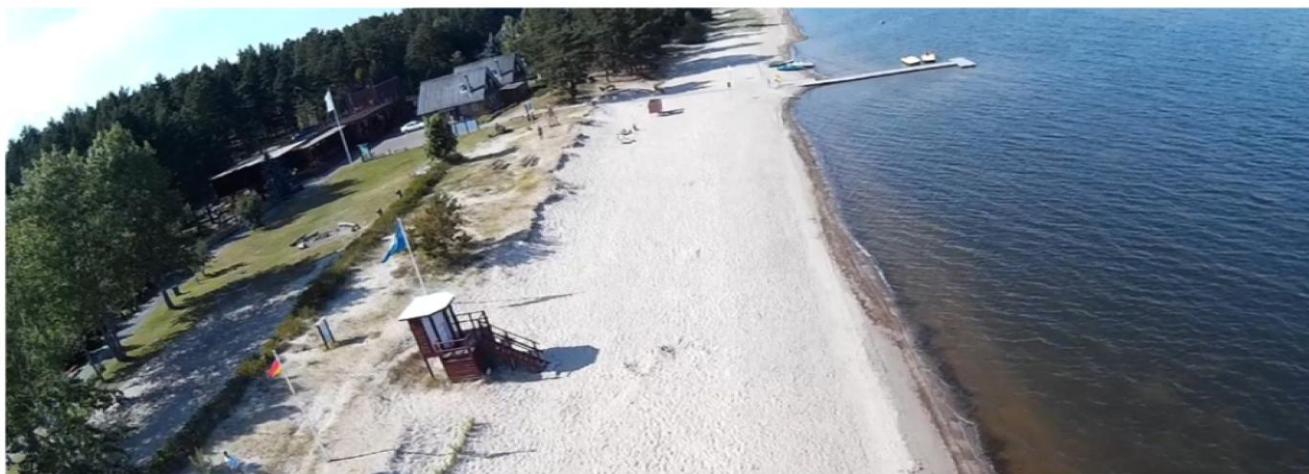

Veselības inspekcija

PĀRSKATS PAR PELDVIETU ŪDENS KVALITĀTI UN UZRAUDZĪBU 2019. GADA PELDSEZONĀ

Rīga, 2020

Saturs

Pārskatā lietoto terminu skaidrojums	3
Ievads.....	5
Normatīvo aktu prasības	6
Peldvietu kvantitatīvais raksturojums Latvijas teritorijā	7
Monitorings	12
Peldvietu ūdens kvalitātes operatīvais novērtējums	12
Peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums	14
Peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanas rezultāti.....	15
Peldvietu ūdens kvalitāte upju baseinu apgabalos.....	20
Valsts monitoringa programmā neiekļauto peldvietu ūdens kvalitāte.....	21
„Zilā karoga” kustība.....	22
2019. gadā veikto peldvietu inspekcijas kontroļu rezultāti	24
Secinājumi	27
1. Pielikums. Peldvietu sadalījums pa Latvijas statistiskajiem reģioniem	28
2. Pielikums. Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums Latvijas republikas nozīmes pilsētās un novados, atbilstoši ES direktīvas 2006/7/EK kritērijiem (2016.-2019.g.)	29
Daugavpils.....	29
Jelgava	29
Jēkabpils	29
Jūrmala	30
Liepāja	30
Rēzekne	30
Rīga.....	31
Ventspils	31
Brocēnu novads	31
Daugavpils novads.....	32
Dobeles novads.....	32
Dundagas novads.....	32
Engures novads.....	32
Kuldīgas novads	33
Limbažu novads.....	33
Mērsraga novads.....	33
Pāvilostas novads.....	33
Krāslavas novads	33
Rēzeknes novads	34
Rojas novads.....	34
Rucavas novads	34
Salacgrīvas novads	34
Saldus novads	35
Saulkrastu novads	35
Siguldas novads	35

Pārskatā lietoto terminu skaidrojums

Administratīva teritorija ir Latvijas teritoriālā iedalījuma vienība, kurā pašvaldība savas kompetences ietvaros realizē pārvaldi. Latvijas Republiku iedala šādās administratīvajās teritorijās: apriņķos; republikas pilsētās; novados.

Ilglaicīgais kvalitātes novērtējums – ir novērtējums, kurā tiek skatīti pēdējo četru peldsezonu mikrobioloģiskās analīzes dati, un pēc kā attiecīgi peldvietas ūdens tiek klasificēts kā „izcilas”, „labas”, „pietiekamas” vai „zemas” kvalitātes ūdens.

Monitorings - regulāri novērojumi laikā un telpā, saskaņā ar noteiktu programmu un pēc vienotas metodikas, kuru mērķis ir sekot kāda procesa norisei.

Monitoringa vieta ir vieta peldvietu ūdeņos, kur tiek ņemti ūdens paraugi un kur tiek gaidīta lielākā daļa peldētāju, un/vai kur ir paredzams lielākais piesārņojuma risks saskaņā ar peldvietas ūdens aprakstu.

Neatbilstība - normatīvo aktu prasību neizpilde.

Oficiālās peldvietas ir apstiprinātas Ministru kabineta 2017. gada 28. novembra noteikumu Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” 1. un 2. pielikumā, uz tām attiecas virkne normatīvajos aktos noteiktās uzturēšanas, drošības, higiēnas prasības un kvalitātes kritēriji.

Operatīvais novērtējums – ir novērtējums, kas tiek veikts pēc katras paraugu ņemšanas reizes un raksturo peldvietas piesārņojuma līmeni laika momentā, kad ņemts ūdens paraugs. Tiek noteikti mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatori – *Escherichia coli* (E.coli jeb fekālās koliformas) un zarnu enterokoku baktēriju skaits.

"Peldēties atļauts" - ūdens kvalitāte atbilst normatīvajos aktos noteiktajām ūdens kvalitātes prasībām. Peldēties var droši.

"Peldēties nav ieteicams" - jāuztver kā brīdinājums, ka ūdens kvalitāte konkrētajā vietā neatbilst kādam no kvalitātes kritērijiem. Šādās vietās nevajadzētu peldēties bērniem, vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar imūnsistēmas vai citām nopietnām veselības problēmām.

"Peldēties aizliegts" – pastāv liela iespēja, ka peldūdenī var atrasties, vai atrodas slimības izraisošie mikroorganismi, vai ir peldētāju veselību apdraudošs ķīmiskais piesārņojums, vai arī ūdenstilpē var būt vai ir konstatēta pārmērīga zilaļģu savairošanās.

Peldvieta - peldēšanai paredzēta labiekārtota vieta vai arī jebkura vieta jūras piekrastē un pie iekšzemes ūdeņiem, kurā peldēšanās ir droša un nav aizliegta un kuru iedzīvotāji izmanto atpūtai peldsezonas laikā.

Peldsezona - peldēšanai labvēlīga sezona, kuru nosaka attiecīgi laika apstākļi un kurā ir gaidāms liels peldētāju skaits. Latvijā peldsezona ir no 15.maija līdz 15. septembrim.

Peldvietas ūdens — jūras piekrastes ūdeņu un iekšzemes ūdeņu teritorija peldvietā, kuru iedzīvotāji izmanto peldēšanai.

Plānveida kontrole – kontrole, kas tiek veikta saskaņā ar Veselības inspekcijas un attiecīgās struktūrvienības gada plānu, ietverot tematiskās kontroles. Plānveida kontroles laikā

Inspekcijas amatpersona veic Inspekcijas kompetencē esošo normatīvo aktu prasību izpildes kontroli, iegūst detalizētu informāciju par situāciju objektā un veic detalizētu objekta aprakstu, t.sk. informatīva rakstura.

Priekšlikumu izpildes kontrole - kontrole, kas tiek veikta, lai konstatētu iepriekš esošo kontroļu laikā uzdoto veicamo pasākumu izpildi. Kontroles laikā Inspekcijas amatpersonas pārbauda un apraksta iegūto informāciju par uzdoto veicamo pasākumu izpildi.

Kontrole iesniegumu izskatīšanai - kontrole, kas tiek veikta privātpersonu iesniegtu dokumentu, mutvārdos izteiktu iesniegumu izskatīšanai un atbildes sniegšanai saskaņā ar Iesniegumu likumu, kuros ietverts Inspekcijas kompetencē esošs lūgums, sūdzība, priekšlikums vai jautājums

Upju baseinu apgabals – sauszemes un jūras teritorija, ko veido vienas upes vai vairāku blakus esošu upju baseini, kā arī ar tiem saistītie pazemes ūdeņi un piekrastes ūdeņi.

Virszemes ūdensobjekts – nodalīts un nozīmīgs virszemes ūdens hidrogrāfiskā tīkla elements: ūdenstece (upe, strauts, kanāls vai to daļa), ūdenstilpe (ezers, dīķis, ūdenskrātuve vai to daļa), kā arī pārejas ūdeņi vai piekrastes ūdeņu posms.

“Zilaļģu izplatīšanās” ir pārmērīga zilaļģu savairošanās (t.s. ūdens „ziedēšana”), aļģēm ūdenī veidojot biezu, netīri zilganzaļu masu, putas vai „paklāja” veidā sedzot ūdens virsmu.

Ievads

Latvijā pieejamās plašās ūdens teritorijas un ūdeņu daudzveidība ir dabas resurss, ar kuru mūsu valsts var lepoties. Jūras piekraste ar skaistām smilšu pludmalēm, liels skaits ezeru un upes, kā arī citas pieejamās ūdenstilpes sabiedrībai sniedz iespēju tās izmantot dažādu rekreācijas vajadzību nodrošināšanai, tai skaitā peldēšanai.

Peldēšanai izmantotās vietas var iedalīt oficiālajās un neoficiālajās peldvietās.

Oficiālas peldvietas statuss normatīvajos aktos atpūtas vietai pie ūdens izvirza noteiktas prasības, savukārt visas pārējās peldēšanai izmantotās vietas uzskatāmas par neoficiālām.

Arī daļa no Latvijas neoficiālajām peldvietām, pateicoties aktīvai pašvaldību darbībai, tiek atbilstoši apsaimniekotas, labiekārtotas un tajās tiek nodrošinātas higiēnas prasības. Vairākās no tām peldsezonas laikā pašvaldības par saviem līdzekļiem arī organizē ūdens kvalitātes pārbaudes. Ja peldvietu, ņemot vērā attiecīgajā administratīvajā teritorijā esošās peldvietu apmeklējuma tendences, izmanto liels peldētāju skaits, kā arī ja peldvietā nav piemērots pastāvīgs peldēšanās aizliegums vai pastāvīgs ieteikums nepeldēties¹, to ar pašvaldības iniciatīvu, var iekļaut arī oficiālo peldvietu sarakstā.

Iekļaujot peldvietu oficiālo peldvietu sarakstā, Inspekcija, kura ir atbildīgā institūcija Latvijā par peldvietu ūdens uzraudzību un kontroli, tajā uzsāk ūdens kvalitātes monitoringu, nodrošinot regulāras ūdens kvalitātes pārbaudes par valsts līdzekļiem, uzrauga un kontrolē normatīvo aktu ievērošanu peldvietu labiekārtošanas un uzturēšanas jomā (veic peldvietu inspicēšanu), kā arī izstrādā peldvietai ūdens aprakstu, kurš tiek publicēts Inspekcijas mājas lapā, dodot iespēju visiem interesentiem, tostarp tūristiem, iepazīties ar informāciju par peldvietu, tās apkārtni un ūdens kvalitāti.

Sniedzot pārskatu par peldvietām un ūdens kvalitāti tajās, Inspekcija ir izvērtējusi 2019. gada peldvietu ūdens kvalitātes datus 57 normatīvajos aktos iekļautajās peldvietās², kā arī apkopojusi informāciju par peldvietu kontroļu rezultātiem.

Vienlaikus VI sniedz pārskatu arī par Valsts monitoringa programmā neiekļauto peldvietu ūdens kvalitāti, ņemot vērā Inspekcijā iesniegtos pašvaldību veiktā monitoringa ūdens testēšanas rezultātus.

Informācija par peldūdeņu kvalitāti ir pieejama Inspekcijas tīmekļvietnē www.vi.gov.lv sadaļā „Vides veselība” → „Peldūdens” → „Peldūdens monitorings”, t.sk. arī

¹ atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/7/EK (2006.gada 15.februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu prasībām

² 2017.gada 28. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”

Inspekcijas rīcībā esošā informācija par neoficiālajām peldvietām, kurās bija pārbaudīta ūdens kvalitāte.

Jebkurš iedzīvotājs informāciju par ūdens kvalitāti iecienītajā oficiālajā peldvietā var iegūt arī, izmantojot Eiropas Vides aģentūras tīmekļvietni par peldūdeņiem:

<http://www.eea.europa.eu/themes/water/interactive/bathing/state-of-bathing-waters>.

Šīs tīmekļvietnes lietotājiem ir iespēja lejupielādēt datus un apskatīt arī interaktīvas kartes ar visām Eiropas peldvietām. Tāpat ir iespēja izvērtēt peldvietu izvietojumu (atzīmēti punkti kartē) un sadalījumu pa kvalitātes klasēm (joslu stabiņi katras valsts kartē). Dati par iepriekšējās peldsezonas rezultātiem tiek publicēti maija mēnesī.

Peldvietu ūdens kvalitātes pārskatu ir sagatavojusi Veselības inspekcijas Sabiedrības veselības departamenta Vides veselības nodaļa (e-pasta adrese: vide@vi.gov.lv).

Normatīvo aktu prasības

Saskaņā ar Ūdens apsaimniekošanas likumā sniegto definīciju, peldvietas ir higiēnas prasībām atbilstošas vietas, kas atrodas jūras piekrastē vai pie iekšzemes ūdeņiem un kas ietver noteiktu labiekārtotu sauszemes daļu un peldvietas ūdens daļu, ko cilvēki izmanto atpūtai peldsezonas laikā. Oficiālās peldvietas ir apstiprinātas *2017.gada 28. novembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība”* (Noteikumi nr. 692) 1. un 2. pielikumā, uz tām attiecas virkne normatīvajos aktos noteiktās uzturēšanas, drošības, higiēnas prasības un kvalitātes kritēriji.

Lai peldvieta kļūtu par oficiālu peldvietu, ieinteresētajai pašvaldībai ir jāvēršas Veselības inspekcijā (VI) ar pieteikumu par peldvietas iekļaušanu par valsts budžeta piešķirtajiem līdzekļiem monitorējamo peldvietu sarakstā.

Ja peldvietas iekļaušana sarakstā tiek atbalstīta no VI un Veselības ministrijas puses, tad tiek izdarīti grozījumi normatīvajos aktos, kas nosaka oficiālās peldvietas statusu.

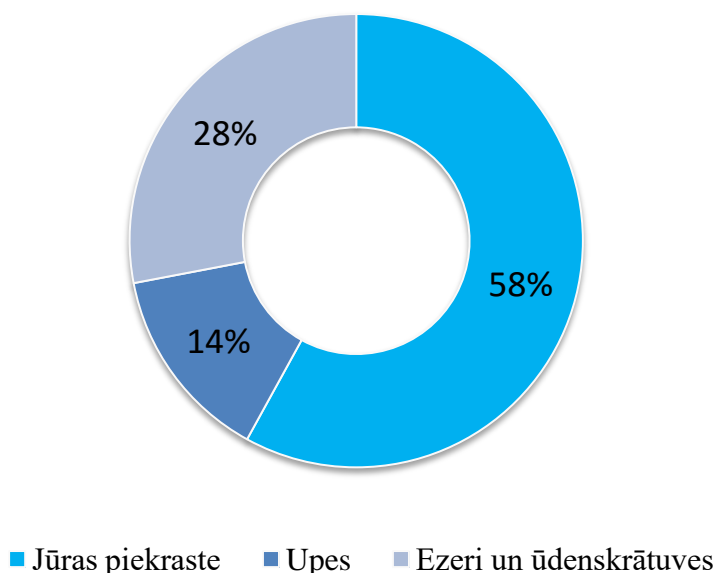
Peldūdeņu kvalitātes monitoringa un kvalitātes novērtēšana Latvijā tiek veikta atbilstoši *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2006/7/EK (2006.gada 15.februāris) par peldvietu ūdens kvalitātes pārvaldību un Direktīvas 76/160/EEK atcelšanu* prasībām, kas ir vienotas visā Eiropas Savienībā (ES). Direktīvas prasības Latvijā ir iekļautas Noteikumos Nr. 692.

Šobrīd Noteikumi Nr. 692 nosaka peldvietas izveidošanas, uzturēšanas kārtību, higiēnas un drošības prasības, peldvietu ūdens monitoringa veikšanu, ūdens paraugu ņemšanas biežumu, monitoringā kontrolējamās parametrus, ūdens kvalitātes klasificēšanu,

peldvietu ūdens aprakstu sagatavošanu u.c. prasības. Noteikumos iekļauto prasību galvenais mērķis ir nodrošināt peldētāju aizsardzību pret mikrobioloģisko piesārņojumu, ieviest proaktīvu pieeju iespējamā piesārņojuma risku novērtēšanā un peldvietu ūdeņu apsaimniekošanā, radīt drošāku vidi un savlaicīgi informēt iedzīvotājus par ūdens kvalitāti peldvietās.

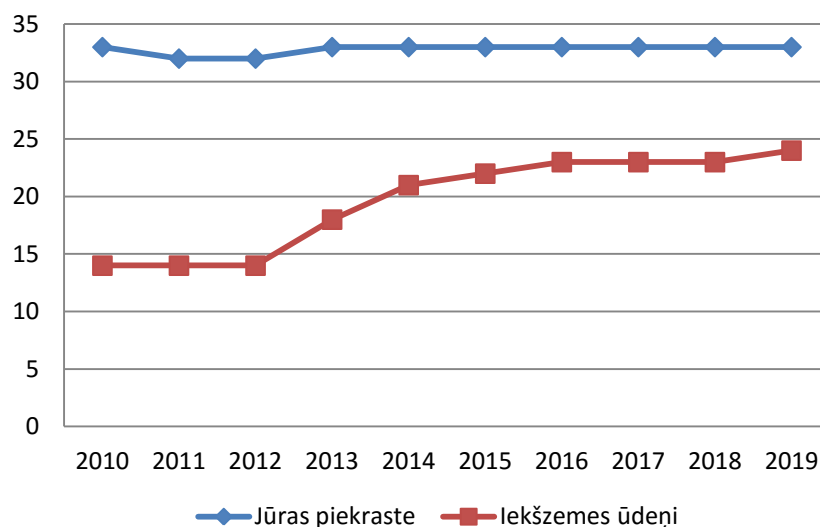
Peldvietu kvantitatīvais raksturojums Latvijas teritorijā

2019. gadā VI veica no valsts budžeta finansētu monitoringu 33 jūras piekrastes peldvietās un 24 iekšzemes ūdeņu peldvietās, no kurām 8 ir upju peldvietas un 16 ezeru vai ūdenskrātuvju peldvietas (1. attēls). Lielākā daļa no oficiālajām peldvietām Latvijā atrodas jūras piekrastē, mazāk ir iekšzemes peldvietu – peldvietas upju un ezeru krastos.

1.attēls. Peldvietu sadalījums Latvijas teritorijā 2019. gadā.

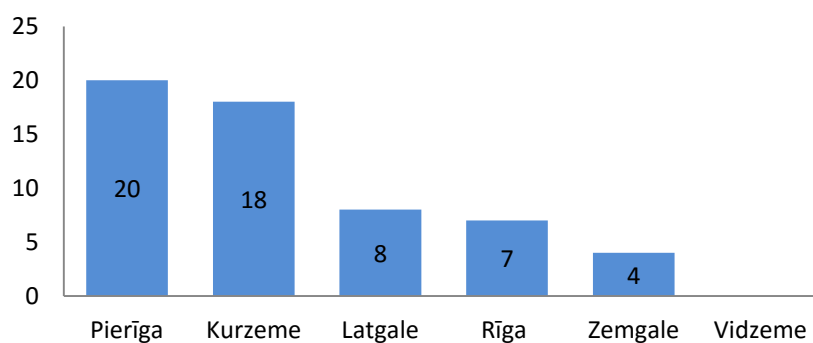
Kopumā pēdējo gadu laikā vērojams neliels oficiālo peldvietu skaita pieaugums. Kā tas redzams 2. attēlā, pēdējo deviņu gadu laikā, klāt nākušas 10 jaunas peldvietas, no kurām astoņas ir iekšzemes peldvietas. Dažas peldvietas no oficiālo peldvietu saraksta ir arī izslēgtas, ņemot vērā apmeklētāju skaita samazinājumu.

2. attēls. Peldvietu skaita dinamika valsts monitoringa ietvaros 2010.-2019. gada periodā.

Peldvietu sadalījums, ņemot vērā Latvijas statistiskos reģionus³ un novadus, ir atspoguļots attiecīgi 3. un 4. attēlā.

Pierīgas reģionu veido Jūrmala un **28** novadi, savukārt Vidzemes reģionā ietilpst Valmiera un **25** novadi, bet Latgales reģionā – Daugavpils, Rēzekne un **19** novadi. Zemgales reģionu veido Jelgava, Jēkabpils un **20** novadi, bet Kurzemes reģionu – Liepāja, Ventspils un **18** novadi. Rīgas statistisko reģionu veido Rīgas pilsētas teritorija.

3. attēls. Peldvietu skaits dažādos Latvijas statistiskajos reģionos 2019. gadā.

Visvairāk oficiālo peldvietu, kuru ūdens kvalitātes monitorings veikts 2019.gadā, atrodas Pierīgas reģionā, t.sk. arī Jūrmalas pludmales zonā. Jāņem vērā, ka Rīga un Pierīgas reģions ir teritorija ar vislielāko iedzīvotāju skaitu un blīvumu, kā arī lielāko gan vietējo, gan

³ Ministru kabineta 2004. gada 28. aprīļa Rīkojums Nr. 271 „Par Latvijas Republikas statistiskajiem reģioniem un tajos ietilpstošajām administratīvajām vienībām”. Izdarīti grozījumi 3.06.2009. un 28.12.2010.

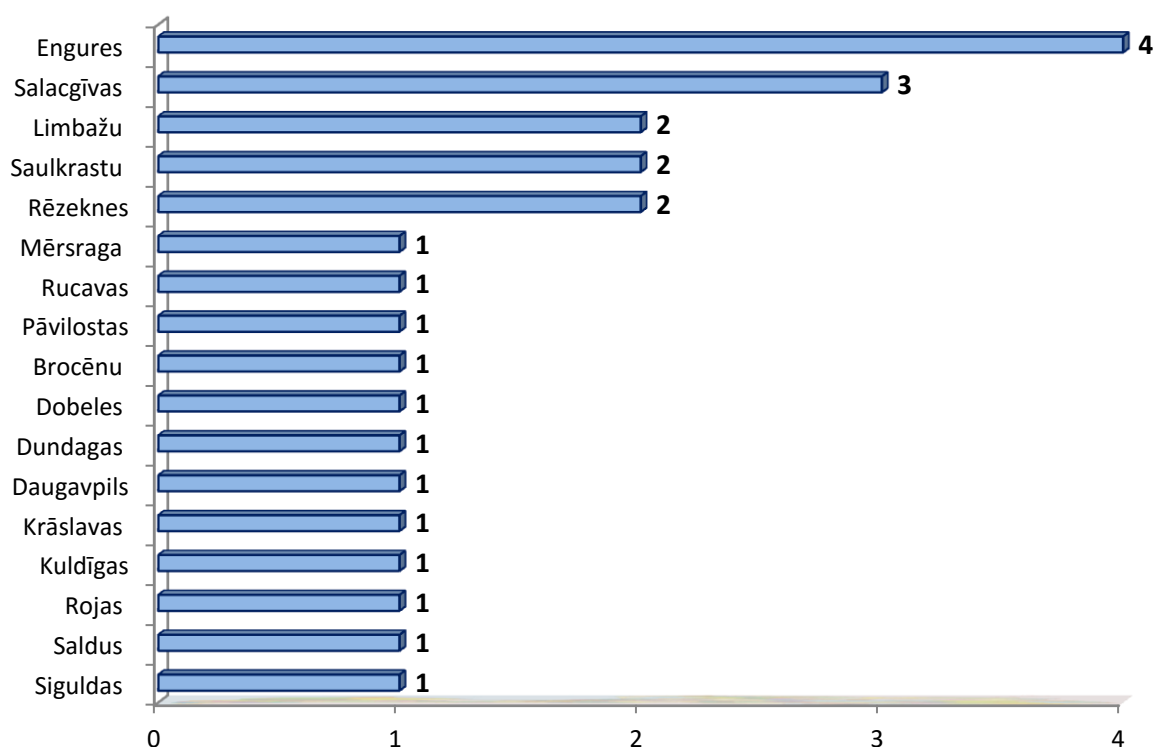
ārvalstu tūristu daudzumu, kas ir potenciālie peldvietu izmantotāji. Savukārt Vidzemes statistiskajā reģionā nav nevienas oficiālas peldvietas.

Lielākajās astoņās no deviņām Latvijas Republikas pilsētās (Jūrmalā, Rīgā, Daugavpilī, Liepājā, Ventspilī, Jelgavā, Jēkabpilī, Rēzeknē), (izņēmums – Valmiera), ir vismaz viena normatīvajos aktos noteikta peldvieta.

Ja rēķina, ka Eiropas Savienībā šobrīd vidēji ir 4.21 peldvietas uz 1000 000 iedzīvotāju, tad Latvijā tās ir 2.86 oficiālās peldvietas uz 100 000 iedzīvotāju.

Latvijas apstākļos optimālais oficiālo peldvietu skaits būtu virs 110, ar nosacījumu, ja katrā Latvijas novadā būtu vismaz viena oficiāla vieta.

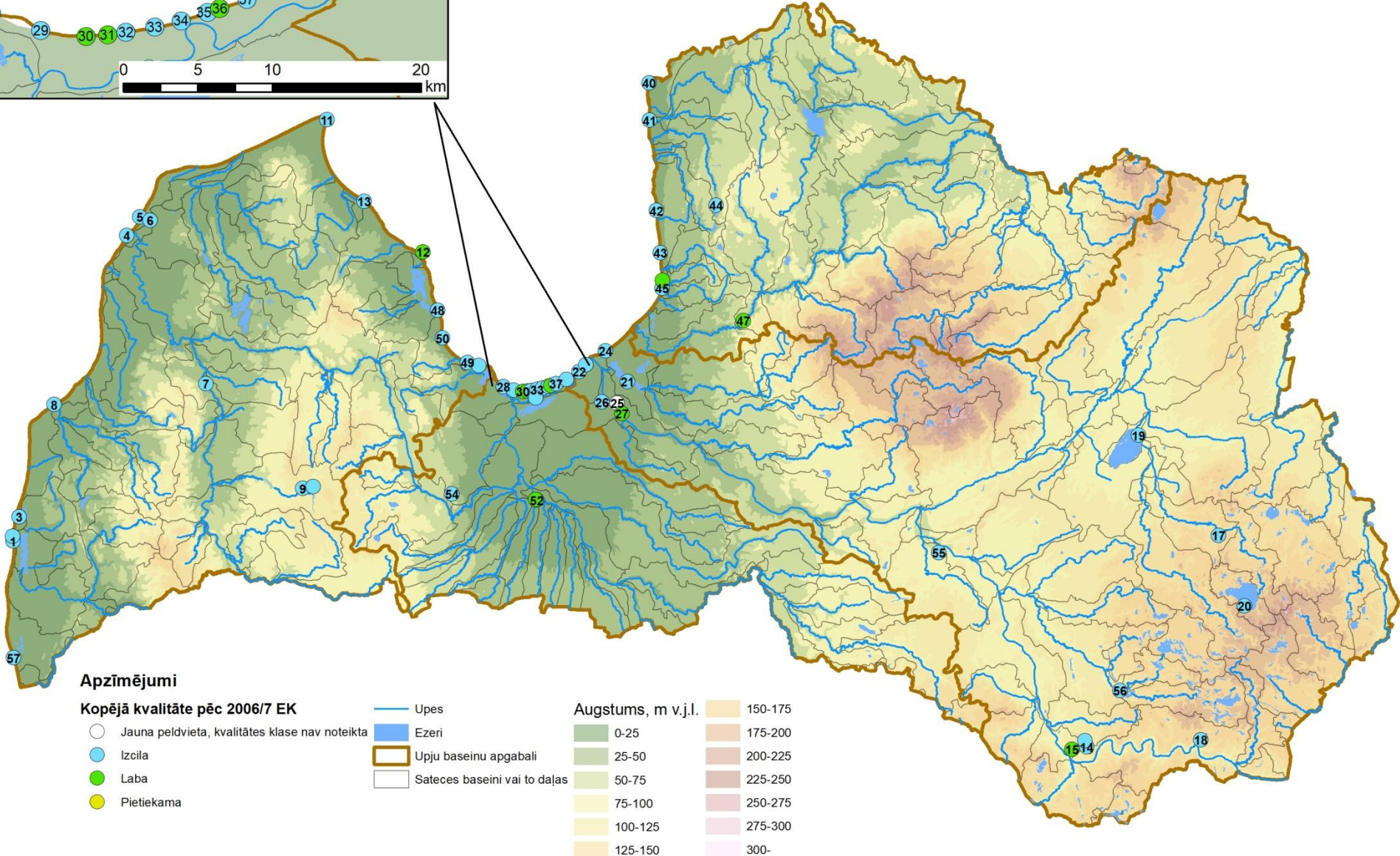
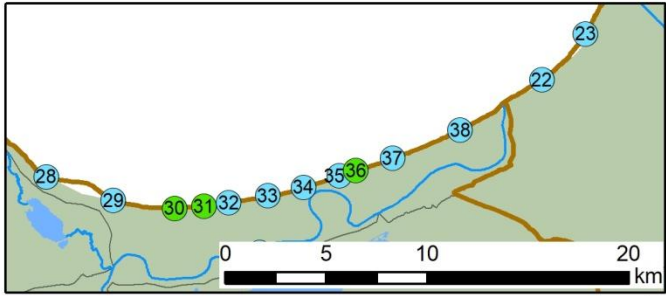
2019. gadā oficiālas peldvietas bija **17** novados no pavisam **110** novadiem.

4. attēls. Peldvietu skaits Latvijas novados 2019. gadā.

Peldvietu izvietojums Latvijas teritorijā un to noteiktā kvalitātes klase redzama 5. attēlā. 1. tabulā dots visu 2019. gadā VI monitoringa programmā iekļauto peldvietu uzskaitījums.

5. attēls. Peldvietu izvietojums Latvijas teritorijā un ūdens ilglaicīgās kvalitātes rezultāti par 2016.– 2019. gada periodu.
 (©Veselības inspekcija, 2020; © Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs, 2020)

Apzīmējumi

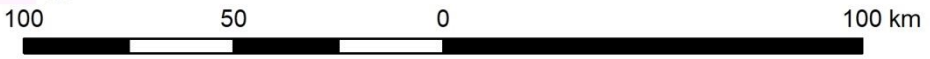
Kopējā kvalitāte pēc 2006/7 EK

- Jauna peldvieta, kvalitātes klase nav noteikta
- Izcila
- Laba
- Pietiekama

- Upes
- Ezeri
- Upju baseinu apgabali
- Sateces baseini vai to daļas

Augstums, m v.j.l.

- 0-25
- 25-50
- 50-75
- 75-100
- 100-125
- 125-150
- 150-175
- 175-200
- 200-225
- 225-250
- 250-275
- 275-300
- 300-

1.tabula

2019. gadā valsts monitoringa programmā iekļautās peldvietas

Nr.p.k.	Peldvieta	Nr.p.k.	Peldvieta
1	Liepājas Dienvidrietumu peldvieta	30	Vaivari
2	Liepājas peldvieta pie stadiona	31	Asari
3	Karjera "Beberliņi" peldvieta	32	Melluži
4	Ventspils pilsētas pludmale	33	Pumpuri
5	Staldzenes pludmale	34	Dubulti
6	Būšnieku ezera peldvieta	35	Majori
7	Ventas upe, Kuldīgas peldvieta "Mārtiņsala"	36	Dzintari
8	Pāvilosta	37	Bulduri
9	Saldus ezera peldvieta	38	Lielupe
10	Cieceres ezera peldvieta	39	Lielupes peldvieta "Ezeru ielas peldvieta"
11	Kolka	40	Baltijas jūra, Ainaži
12	Mērsrags	41	Baltijas jūra, Salacgrīva
13	Roja	42	Baltijas jūra, Tūja, peldvieta "Kriminalnieki"
14	Lielā Stropu ezera pilsētas peldvieta	43	Baltijas jūra, peldvieta "Vāzras"
15	Šūņu ezera peldvieta	44	Limbažu Lielezera peldvieta
16	Lielais Stropu ezers, peldvieta "Stropu vilnis"	45	Saulkrastu centra peldvieta
17	Kovšu ezera peldvieta	46	Saulkrastu pludmale "Rūķīši"
18	Zirga ezera peldvieta	47	Gaujas upe, Siguldas pilsētas peldvieta
19	Lubānas ezera peldvieta	48	Abragciems
20	Rāznas ezers, peldvieta Lipuškos	49	Klapkalnciems
21	Bābelītes ezera peldvieta	50	Ķesterciems
22	Vakarbuļi	51	Ragaciems
23	Daugavgrīva	52	Lielupe, Jelgavas pilsētas peldvieta
24	Vecāķi	53	Lielupe, Jelgavas Pasta salas peldvieta
25	Daugava, peldvieta „Lucavsalas līcis”	54	Gauratas ezers
26	Daugava, Lucavsalas peldvieta	55	Jēkabpils peldvieta "Radžu ūdenskrātuve"
27	Daugava, peldvieta "Rumbula"	56	Peldvieta "Pie Papes bākas"
28	Jaunķemeri	57	Luknas ezera Višķu tehnikuma ciema peldvieta
29	Kauguri		

Monitorings

Ūdens paraugi tiek ņemti peldsezonas laikā no 15.maija līdz 15.septembrim. Ūdens paraugus valsts monitoringa programmas ietvaros ņem vienu reizi mēnesī. Pirmo paraugu ņem īsi pirms peldsezonas sākuma. Kopumā katrā peldvietā 2019.gadā tika paņemti vidēji pieci paraugi. Ja, veicot monitoringu, peldvietas ūdenī konstatēts piesārņojums, kas rada potenciālus draudus peldētāju veselībai, Inspekcijas speciālisti ņem atkārtotus paraugus, lai noteiktu ūdens kvalitāti.

Jāatzīmē, ka Direktīva 2006/7/EK paredz, ka četri ūdens paraugi peldsezonas laikā ir minimāli nepieciešamais apjoms, lai varētu veikt peldvietas ūdens ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu.

Ūdens paraugi tiek nogādāti laboratorijā mikrobioloģisko analīžu veikšanai. Ņemot ūdens paraugus, paralēli veic peldvietas vizuālu pārbaudi. Vizuālais novērtējums, kuru veic uz vietas peldvietā, sniedz papildu informāciju par iespējamo ķīmisko piesārņojumu, kas parasti rodas lokālas vai lielāka mēroga vides avārijas rezultātā. Novērtējumā īpaša uzmanība tiek pievērsta šādiem aspektiem: netipiska ūdens krāsa vai smarža; virsmas aktīvās vielas (ilgstoši noturīgas putas); peldoši un citi atkritumi ūdenī; naftas produkti. Tiek vērtēts arī, vai nav vērojama pārmērīga zilaļģu savairošanās (t.s. ūdens „ziedēšana”).

Ja ūdenī konstatēta masveida zilaļģu savairošanās, kas izpaužas kā ūdens iekrāsošanās zilganzaļā krāsā vai arī ūdens virsmas pārklāšanās ar zilganzaļu plēvi, nosakāms peldēšanas ierobežojums – aizliegums peldēties.

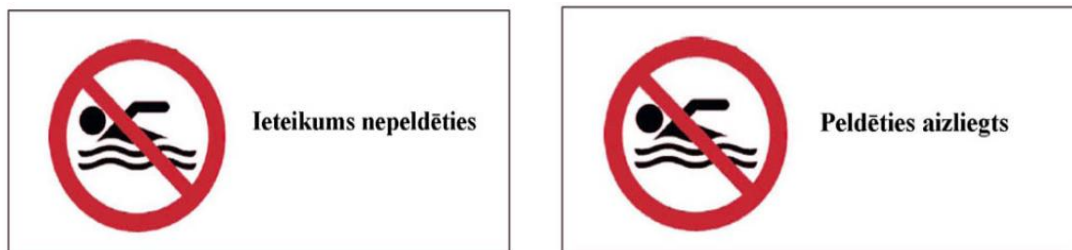
Ūdens paraugos laboratorijā, atbilstoši Direktīvas 2006/7/EK prasībām, tiek noteikti tikai mikrobioloģiskā piesārņojuma indikatori – Escherichia coli (E.coli jeb fekālās koliformas) un zarnu enterokoku baktēriju skaits, kas liecina par iespējamo ūdens fekālo piesārņojumu.

Peldvietu ūdens kvalitātes operatīvais novērtējums

Operatīvais (tūlītējais) novērtējums, kas tiek veikts pēc katras paraugu ņemšanas reizes, **raksturo peldvietas piesārņojuma līmeni laika momentā**, kad ņemts ūdens paraugs. Pēc laboratorijas mikrobioloģisko analīžu un vizuālo novērojumu rezultātiem, balstoties uz eksperta slēdzienu, peldvietas ūdens operatīvi tiek klasificēts trīs kategorijās: „**peldēties atļauts**”, „**peldēties nav ieteicams**” vai arī „**peldēties aizliegts**” (6.attēls).

Veicot operatīvo (tūlītējo) novērtējumu, tiek vērtēti mikrobioloģisko rādītāju robežlielumu pārsniegumi katrā individuālajā ūdens paraugā. Ieteikums nepeldēties pamatā

attiecas uz jutīgajām iedzīvotāju grupām – bērniem, vecākiem cilvēkiem un cilvēkiem ar hroniskām slimībām un novājinātu imūno sistēmu.

6. attēls. Peldvietās izvietojamās informatīvās zīmes ar norādi par peldēšanās aizliegumu vai ieteikumu nepeldēties.

2019. gada peldsezonā peldvietu ūdens kvalitātes operatīvā novērtēšana tika veikta pamatojoties uz eksperta slēdzienu par mikrobioloģiskā piesārņojuma lielumu un raksturu, ņemot vērā arī Noteikumos Nr. 692 noteiktos robežlielumus:

- **Nav ieteicams peldēties**, ja *E.coli* skaits ir lielāks par 1000, bet nepārsniedz 3000 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens un/vai *zarnu enterokoku* skaits pārsniedz 300, bet nepārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens;
- **Aizliegts peldēties**, ja *E.coli* skaits ir lielāks par 3000 mikroorganismu šūnām 100 ml ūdens un/vai *zarnu enterokoku* skaits pārsniedz 500 mikroorganismu šūnas 100 ml ūdens.

Jāuzsver, ka šobrīd ES līmenī peldūdeņu operatīvai novērtēšanai uzmanība netiek pievērsta un Direktīva 2006/7/EK nekādus kritērijus neizvirza, tomēr daudzas dalībvalstis jau izmanto vai plāno izstrādāt savus nacionālos kritērijus, lai papildus aizsargātu peldētāju veselību .

Kā iepriekš tika minēts, peldēšanās ir aizliegta, ja ūdenī ir vērojama pārmērīga zilaļģu savairošanās, kas izpaužas kā ūdens iekrāsošanās zilganzaļā krāsā vai arī ūdens virsmas pārklāšanās ar zilganzaļu plēvi. Zilaļģes apdraud peldētāju veselību, jo tām sadaloties, ūdenī var izdalīties toksīni. Zilaļģu toksīniem var būt ādu un gļotādu kairinoša iedarbība, kas izsauc dažādas alerģiskas reakcijas. Retāk peldēšanās šādā ūdenī, ja ūdens lielos daudzumos nokļūst gremošanas sistēmā, var radīt saindēšanos, jo toksīniem piemīt arī hepatotoksiska un neirotoksiska iedarbība.

Jāatzīmē, ka zilaļģu savairošanās parasti notiek stāvošos un ar augu barības vielām piesārņotos ūdeņos siltos laika apstākļos. Tas liecina par sliktu ūdenstilpes ekoloģisko kvalitāti kopumā, jo īpaši, ja zilaļģu savairošanās notiek gadu no gada.

Peldvietu ūdens kvalitātes ilglaicīgais novērtējums

Ilglaicīgās kvalitātes novērtējums tiek veikts pēc pēdējo četru peldsezonu visiem mikrobioloģisko analīžu datiem, veicot to statistisko analīzi. Ilglaicīgās kvalitātes novērtējums **raksturo peldvietas fekālā piesārņojuma kopējo risku** – peldvietas ar zemu ūdens kvalitāti ir pakļautas regulāram neattīrītu vai nepietiekami attīrītu notekūdeņu piesārņojumam, vai arī to ietekmē citi fekālā piesārņojuma avoti (ūdensputni, piesārņojuma ieplūde no sauszemes u.c.).

Pēc ilglaicīgās kvalitātes novērtējuma, kā to paredz Direktīva 2006/7/EK, peldvietas ūdens tiek klasificēts kā „**izcils**”, „**labas**”, „**pietiekamas**” vai „**zemas**” kvalitātes ūdens. Visās peldvietās, lai netiktu apdraudēta peldētāju veselība, ir jānodrošina vismaz pietiekamas kvalitātes ūdens.

2.tabula

Iekšzemes ūdeņu peldvietu ilglaicīgās kvalitātes kritēriji⁴

N.p. k.	Rādītājs	Izcila kvalitāte	Laba kvalitāte	Pietiekama kvalitāte
1.	Zarnu enterokoki (KVV/100 ml)	200 ⁽¹⁾	400 ⁽¹⁾	330 ⁽²⁾
2.	Escherichia coli (KVV/100 ml)	500 ⁽¹⁾	1000 ⁽¹⁾	900 ⁽²⁾

Piezīmes: KVV – kolonijas veidojošās vienības

⁽¹⁾ Pamatojoties uz 95.procentiles novērtēšanu

⁽²⁾ Pamatojoties uz 90.procentiles novērtēšanu

⁴ 2017.gada 28. novembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” 5. pielikums.

Jūras piekrastes peldvietu ilglaicīgās kvalitātes kritēriji⁵

N.p.k.	Rādītājs	Izcila kvalitāte	Laba kvalitāte	Pietiekama kvalitāte
1.	Zarnu enterokoki (KVV/100 ml)	100 ⁽¹⁾	200 ⁽¹⁾	185 ⁽²⁾
2.	Escherichia coli (KVV/100 ml)	250 ⁽¹⁾	500 ⁽¹⁾	500 ⁽²⁾

Piezīmes: KVV – kolonijas veidojošās vienības

⁽¹⁾ Pamatojoties uz 95.procentiles novērtēšanu

⁽²⁾ Pamatojoties uz 90.procentiles novērtēšanu

Kopējā kvalitāte pēc E.coli un zarnu enterokoku kritērijiem tiek noteikta pēc sliktākā rādītāja. Piemēram, ja peldvietas ūdens kvalitāte pēc Zarnu enterokoku rādītāja atbilst izcilas kvalitātes klasei, bet pēc E Coli rādītāja labai kvalitātes klasei, tad kopējā kvalitātes klase tiek novērtēta kā laba.

Peldvietu ūdens kvalitātes novērtēšanas rezultāti

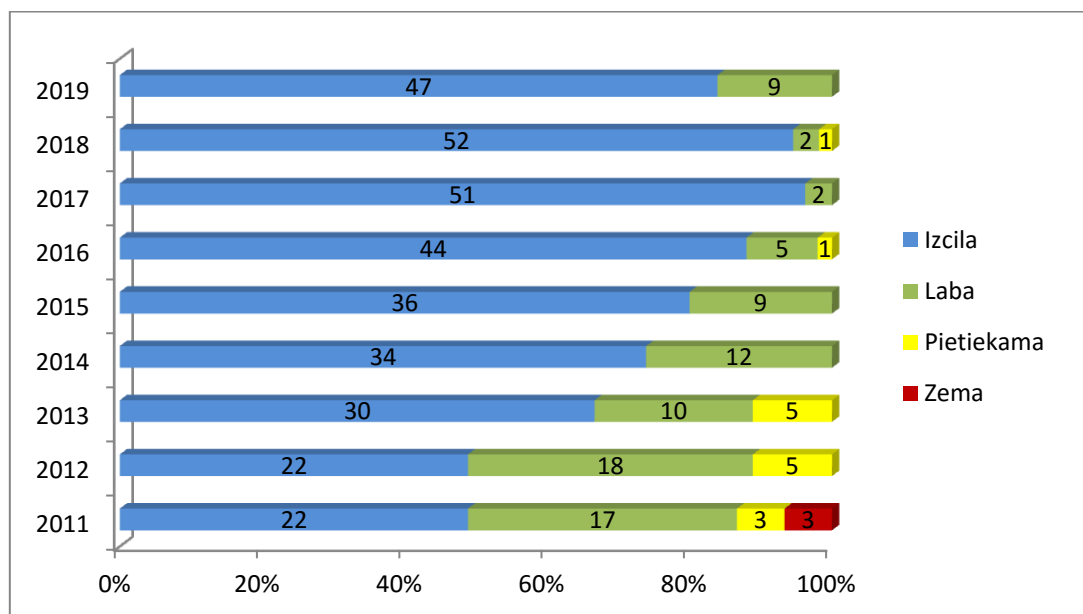
Pēc laboratorijas analīžu un vizuālo novērojumu rezultātiem, **izvērtējot operatīvā novērtējuma datus** 2019.gada peldsezonā pēc katras paraugu ņemšanas reizes, kopumā piecas reizes bija noteikti peldēšanās ierobežojumi.

- ✓ maijā **vienu** reizi paaugstināta mikrobioloģiskā piesārņojuma dēļ bija **ieteikts nepeldēties Lielupes peldvietā „Pasta sala”**,
- ✓ jūnijā bija **ieteikts nepeldēties peldvietā „Lucavsala”** un **Lielupes peldvietā „Pasta sala”**,
- ✓ jūlijā **vienu** reizi bija **ieteikts nepeldēties Jūrmalas peldvietās „Vaivari”**
- ✓ septembrī **zilaļģu** masveida **savairošanās dēļ** bija noteikta **aizliegums peldēties Rumbulas peldvietā**.

Veicot ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu, izmantojot ES direktīvas 2006/4/EK kritērijus un ņemot vērā četru pēdējo peldsezonu datus, tiem piemērojot statistiskās analīzes

⁵ 2017.gada 28. novembra Ministru kabineta noteikumu Nr. 692 „Peldvietas izveidošanas, uzturēšanas un ūdens kvalitātes pārvaldības kārtība” 5. pielikums.

kritērijus, var secināt, ka šobrīd Latvijā visas peldvietas atbilst kvalitātes prasībām ilglaicīgā perspektīvā (7. attēls).

7. attēls. Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes dinamika 2011. - 2019. gada periodā, peldvietu skaits.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu peldsezonu analīžu rezultātiem, 2019. gadā peldvietu skaits ar izcilu kvalitāti ir samazinājies, vairākām peldvietām to ilglaicīgajai kvalitātei samazinoties un klasificējoties kā labas kvalitātes peldvietām (4.tabula).

Kopumā 47 peldvietās ūdens kvalitāte ir novērtēta kā izcila (84 %) un deviņās peldvietās ūdens ilglaicīgā kvalitāte ir laba (16 %). Nevienu no peldvietām ūdens kvalitāte nav vērtējama kā pietiekama vai zema.

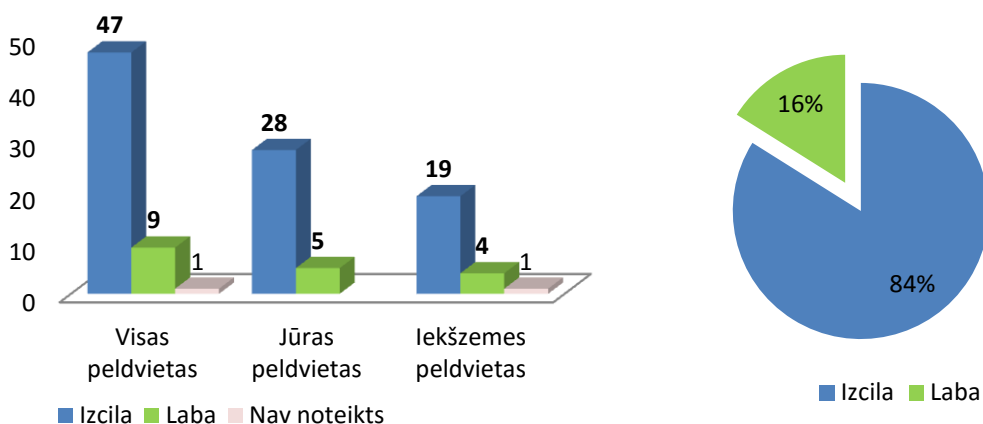
2019. gadā pirmo reizi ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu bija iespējams veikt Lielupes peldvietai „Pasta salas peldvieta”.

Tā kā vēl nav savākti četru peldsezonu dati, ilglaicīgās kvalitātes novērtējumu pagaidām nav iespējams veikt vienai jaunajai peldvietai – Daugavas peldvietai „Lucavsāls līcis”.

Izmaiņas peldvietu ūdens kvalitātē 2019.gadā, salīdzinot ar 2018. gadu

Peldvietas nosaukums	Ūdens kvalitāte 2018. gadā	Ūdens kvalitāte 2019. gadā
Lielupes peldvieta „Pasta salas peldvieta”	Ilglaicīgās kvalitātes novērtēšanu vēl nebija iespējams veikt, jo peldvieta iekļauta oficiālo peldvietu sarakstā tikai 2019. gadā un vēl nebija savākti četru peldsezonu dati	Laba
Peldvieta Vaivari	Izcila	Laba
Peldvieta Asari	Izcila	Laba
Peldvieta Dzintari	Izcila	Laba
Saulkrastu pludmale "Rūķīši"	Izcila	Laba
Gaujas upe, Siguldas pilsētas peldvieta	Izcila	Laba
Šūņu ezera peldvieta	Pietiekama	Laba

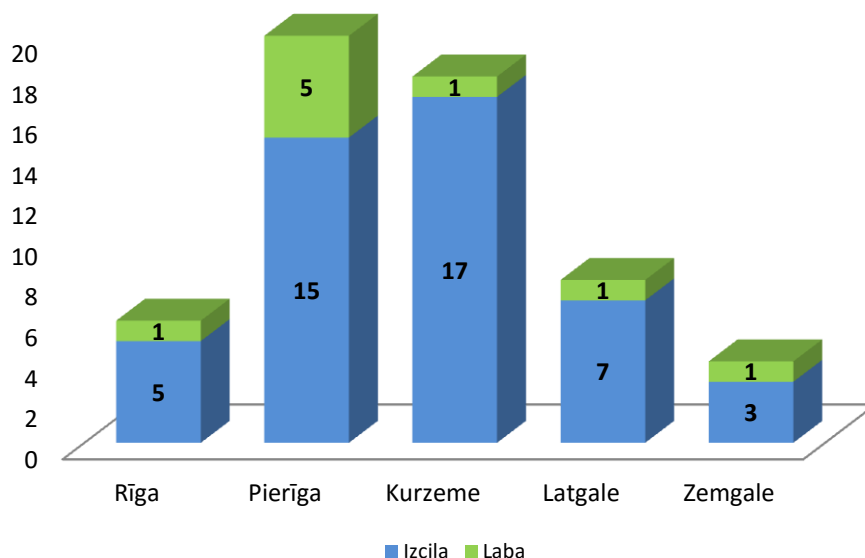
Analizējot atsevišķi jūras un iekšzemes peldvietu ūdens kvalitāti jāsecina, ka 2019. gadā, salīdzinot ar 2018. gadu, ir nedaudz pasliktinājusies gan iekšzemes peldvietu ūdens kvalitāte, gan arī jūras piekrastes peldvietu ūdens kvalitāte. 8.attēlā atspoguļota peldvietu ūdens kvalitāte dažāda veida peldvietās 2019.gadā.

8. attēls. Latvijas peldvietu ilglaicīgā ūdens mikrobioloģiskā kvalitāte 2019. gadā, peldvietu skaits un īpatsvars.

Informācija par peldvietu ūdens kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā dažādos Latvijas statistiskajos reģionos dota 9.attēlā. Jāuzsver, ka atšķirīgais peldvietu skaits ļauj veikt tikai

orientējošu salīdzinājumu. Piemēram, Zemgales statistiskajā reģionā ir tikai četras peldvietas, bet Vidzemes statistiskajā reģionā šobrīd nav nevienas oficiālas peldvietas.

9. attēls. Kopsavilkums par peldvietu ūdens kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā Latvijas statistiskajos reģionos 2019. gadā, peldvietu skaits.

Trīs no četrām novērtētajām Zemgales statistiskā reģiona peldvietām – Gaurata ezera peldvieta Dobeles novadā, Radžu ūdenskrātuves peldvieta Jēkabpilī, kā arī Lielupes labā krasta peldvieta Jelgavā ir vērtējamas kā izcilas kvalitātes peldvietas, bet Lielupes peldvieta „Pasta salas peldvieta” Jelgavā novērtēta kā labas kvalitātes peldvieta.

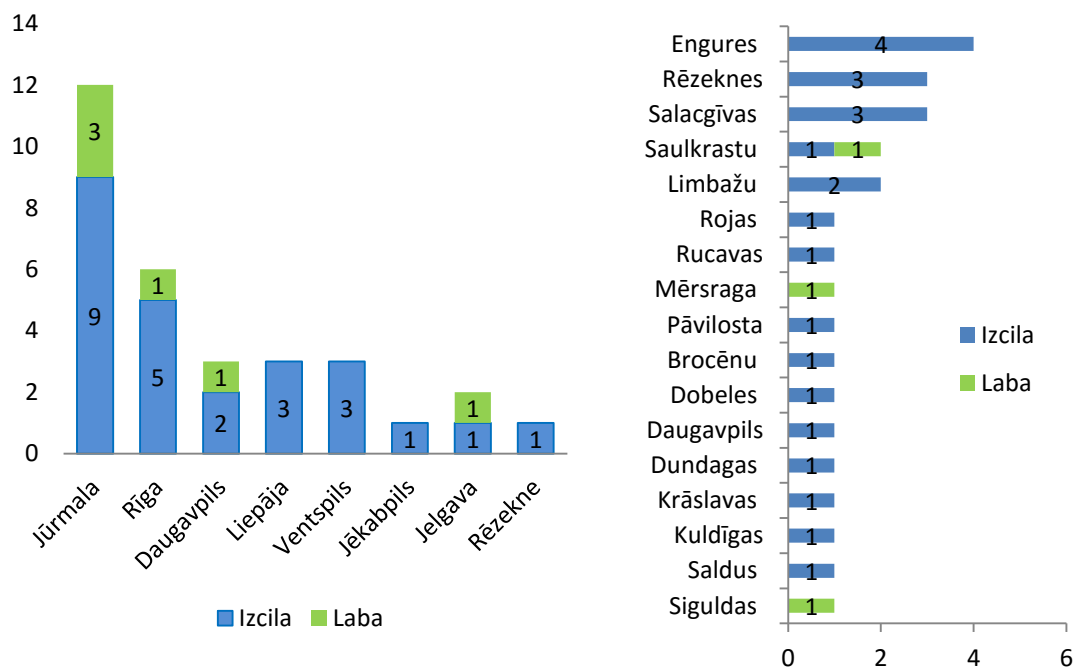
Latgales statistiskajā reģionā ir tikai ezeru peldvietas - kopā astoņas, no kurām septiņām ūdens kvalitāte ir izcila, savukārt Šūņu ezera ūdens kvalitāte ir novērtēta kā laba.

Kurzemes reģionā ir gan ezeru peldvietas, gan upes peldvieta, gan jūras peldvietas. 16 peldvietām ūdens kvalitāte ir izcila, savukārt jūras peldvietā Mērsragā ūdens kvalitāte ir novērtēta kā laba.

Pierīgas statistiskajā reģionā vienai upes peldvietai – Gaujas upes peldvietai Siguldā un četrām jūras peldvietām – Saulkrastu peldvietai „Rūķīši”, Vaivaru, Asaru un Dzintaru peldvietām Jūrmalā ūdens kvalitāte ir novērtēta kā laba, bet pārējām 16 peldvietām tā ir izcila.

Rīgā Daugavas peldvietai „Rumbula” ūdens kvalitāte novērtēta kā laba, bet pārējām piecām peldvietām – kā izcila.

Peldvietu ūdens kvalitātes novērtējums republikas nozīmes pilsētās ar vislielāko iedzīvotāju un potenciālo peldētāju skaitu, pamatojoties uz visiem novērojumu datiem par pēdējiem četriem gadiem, kā arī ilglaicīgā peldvietu ūdens kvalitāte novados, kuros ir oficiālas peldvietas, ir parādīta 10.attēlā.

10. attēls. Kopsavilkums par peldvietu ūdens kvalitāti ilglaicīgā perspektīvā Latvijas Republikas nozīmes pilsētās un dažādos Latvijas novados 2019. gadā, peldvietu skaits.

Jūrmalas pilsētas peldvietās „Vaivari”, „Asari”, „Dzintari”, Rīgas peldvietā „Rumbula” Daugavā, Daugavpils pilsētas Šņņu ezera peldvietā, kā arī Jelgavā, Lielupes peldvietā „Pasta salas peldvieta” ir konstatēta laba ūdens kvalitāte, bet pārējās Latvijas Republikas nozīmes pilsētu oficiālajās peldvietās tā ir izcila.

Analizējot ūdens kvalitāti pa novadiem, Saulkrastu novada peldvietā „Rūķīši”, Mērsraga novada peldvietā un Siguldas pilsētas peldvietā ir konstatēta laba ūdens kvalitāte, bet pārējās oficiālajās peldvietās novados tā ir izcila.

Detalizēts peldvietu ūdens kvalitātes raksturojums teritoriālajā griezumā dots 2.pielikumā.

Peldvietu ūdens kvalitāte upju baseinu apgabalos

ES Ūdens struktūrdirektīva⁶ paredz, ka:

- ūdens apsaimniekošana tiek veikta upju sateces baseina līmenī, ņemot vērā dažādu ūdens resursu lietotāju intereses;
- ūdens apsaimniekošanas elementārā vienība ir virszemes un pazemes ūdensobjekti;
- galvenais kritērijs virszemes ūdeņu kvalitātes novērtēšanai ir tā ekoloģiskā kvalitāte.

Direktīvas darbība aptver upes, ezerus, strautus, pazemes ūdeņus, kā arī jūras un saldūdens sajaukšanās zonu (pārejas ūdeņi) un jūras piekrastes ūdeņus.

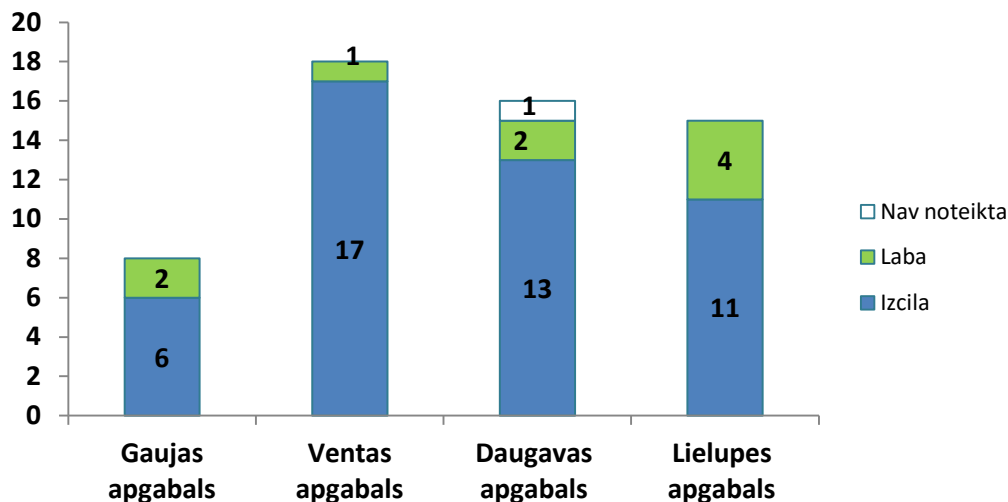
Atbilstoši Ūdens apsaimniekošanas likuma⁷ prasībām Latvijā noteikti četri upju baseinu apgabali, kuru ietvaros jāveic ūdens resursu, t.sk. arī peldvietu ūdeņu apsaimniekošana:

- Daugavas upju baseinu apgabals;
- Gaujas upju baseinu apgabals;
- Lielupes upju baseinu apgabals;
- Ventas upju baseinu apgabals.

2019. gadā peldvietu izvietojums baseinu apgabalos ir bijis vairāk vai mazāk vienmērīgs (Ventas apgabalā – **18**, Lielupes apgabalā – **15**, Daugavas apgabalā – **16** un Gaujas apgabalā - astoņas peldvietas). Peldvietu ūdens ilglaicīgā kvalitāte upju baseinu apgabalu griezumā ir atspoguļota 11. attēlā.

⁶ Directive 2000/60/EC of the European Parliament and of the Council of 23 October 2000 establishing a framework for Community action in the field of water policy (Water Framework Directive)

⁷ Likums pieņemts 2002. gada 12. septembrī; pēdējie grozījumi tajā izdarīti 2019. gada 5. februārī

11. attēls. Peldvietu ūdens ilglaicīgā kvalitātē Gaujas, Ventas, Daugavas un Lielupes upju baseinu apgabalos 2019. gadā, peldvietu skaits.

Valsts monitoringa programmā neiekļauto peldvietu ūdens kvalitāte

Ja ņem vērā, ka Latvijā ir vairāk nekā 2000 ezeri, no kuriem vairāk kā 200 ir publiskie ezeri, 12000 upes, kuru kopējais garums pārsniedz 100 kilometrus, 500 km gara Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekraste, tad par valsts līdzekļiem monitorēto peldvietu skaits no vairākiem tūkstošiem peldēšanās vietu ir ļoti neliels, tādēļ daudzas pašvaldības, kurām rūp savu iedzīvotāju labklājība, veselība un drošība, iecienītākajās peldēšanās vietās nodrošina ūdens kvalitātes pārbaudes, organizējot un finansējot tajās arī ūdens paraugu ņemšanu.

VI ik gadu apkopo pašvaldību iesniegto neoficiālo peldvietu ūdens analīžu rezultātus, atspoguļojot paraugu ņemšanas vietu, laiku, ūdens kvalitātes rādītāju mērījumu rezultātus un slēdzienu par atļauju peldēties vai peldēšanās ierobežojumiem. Dati tiek aktualizēti operatīvi pēc ūdens analīžu rezultātu saņemšanas un ir pieejami tīmekļa vietnē:

[http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veseliba/peldudens/peldudens-monitorings/peldvietu-udens-kvalitate-neoficialajas-peldvietas/ 4251](http://www.vi.gov.lv/lv/vides-veseliba/peldudens/peldudens-monitorings/peldvietu-udens-kvalitate-neoficialajas-peldvietas/)

2019. gada peldsezonā Inspekcija saņēma informāciju no 20 pašvaldībām, kuras pašas ir finansējušas paraugu ņemšanu savas teritorijas peldvietās un kuru neoficiālo peldvietu testēšanas rezultāti tika iesniegti VI speciālistiem izvērtēšanai, kopumā aptverot 130 neoficiālās peldvietas.

Visbiežāk ierobežojumi peldēties tika noteikti Daugavas peldvietās Rīgas apkārtnē un Buļļupē. Situācijai uzlabojoties, epizodiskie peldēšanās ierobežojumi tika atcelti. Kopumā neoficiālo peldvietu ūdens kvalitāte 2019. gada peldsezonā bija labāka nekā 2018.gadā, un peldēšanās ierobežojumi tika noteikti retāk nekā iepriekšējā gadā.

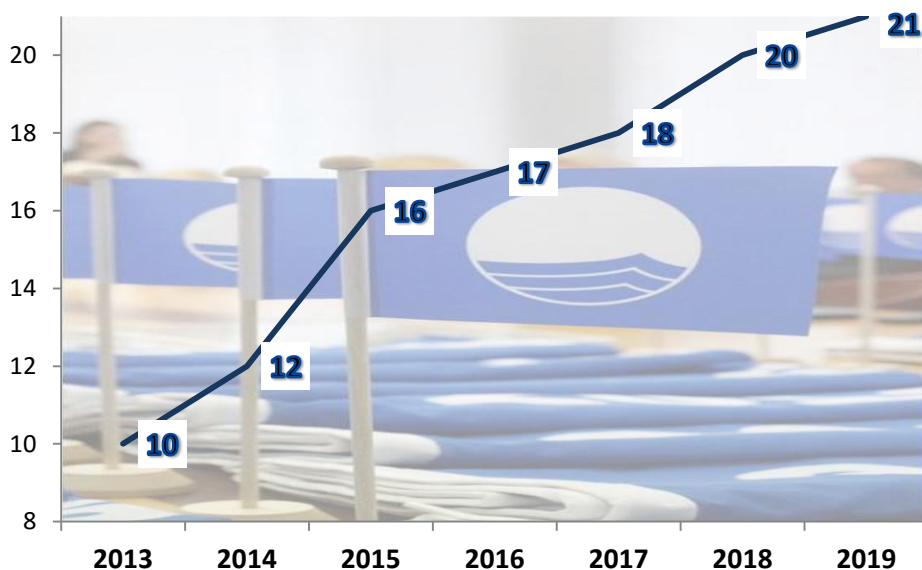
Atsevišķās vietās Daugavā (Rīgā, Lielvārdē) 2019.gada peldsezonā bija ieteikts nepeldēties pastiprinātas aļģu, t.sk. zilaļģu savairošanās dēļ.

„Zilā karoga” kustība

„Zilā Karoga” programmu peldvietām īsteno starptautiska sabiedriskā organizācija Vides izglītības fonds (Foundation for Environmental Education – FEE). Šī ekosertifikācijas programma aizsākās Francijā 1985.gadā, bet kopš 1987. gada darbojās jau vairākās Eiropas valstīs. Latvija „Zilā Karoga” kustībā iesaistījās 1998.gadā, un Latvijas oficiālais FEE biedrs un nacionālais pārstāvis šajā organizācijā ir Vides izglītības fonds. „Zilā Karoga” mērķis ir veicināt piekrastes teritoriju ilgtspējīgu attīstību ar augstu ūdens kvalitātes, drošības un vides apsaimniekošanas un pārvaldības standartu ieviešanu, t.sk. arī ar dažādu vides izglītības iniciatīvu palīdzību. „Zilā Karoga” programma kopīgā darbā iesaista un apvieno vides aizsardzības, vides veselības un tūrisma sektorus gan vietējā, gan starptautiskā mērogā. Gadu gaitā „Zilais Karogs” ir kļuvis par ļoti labi zināmu un respektētu tūrisma ekosertifikātu gan pašu tūristu, gan tūrisma uzņēmēju vidū.

2019. gadā no pavisam **57** oficiālajām Latvijas peldvietām **~37 %** bija ieguvušas starptautiskā „Zilā karoga” peldvietas statusu, kas apliecina peldvietas atbilstību izcilai ūdens kvalitātei un rindai papildu kritēriju, kādi ir izvirzīti šim starptautiskajam tūrisma un peldvietu apsaimniekošanas augstu kvalitāti apliecinošajam sertifikātam.

„Zilā karoga” peldvietu skaits pēdējos sešos gados ir nemitīgi palielinājies - ja 2013. gadā bija 10 peldvietas, kuras tika apsaimniekotas atbilstoši „Zilā karoga” kritērijiem, tad 2015. gadā – 16, 2017. gadā – 18, bet 2019. gadā „Zilā karoga” sertifikātu ieguvušo peldvietu skaits jau bija palielinājies līdz 21 peldvietai (12.attēls).

12. attēls. „Zilā karoga” peldvietu skaita dinamika Latvijā no 2013.līdz 2019.gadam.

Iegūstot savām peldvietām „Zilā karoga” statusu, pašvaldības apliecina savu interesi attīstīt tūrismu un nodrošināt augstas kvalitātes rekreācijas iespējas gan vietējiem iedzīvotājiem, gan arī tūristiem, jo „Zilais karogs” visā pasaulē ir viens no atpazīstamākajiem tūrisma jomas kvalitātes sertifikātiem.

Jāatzīmē, ka attiecībā uz ūdens kvalitāti, tiek piemēroti direktīvai 2006/7/EK atbilstoši ūdens ilglaicīgās kvalitātes novērtēšanas kritēriji, turklāt peldvietai jāsasniedz izcila ūdens kvalitāte.

2019. gada peld sezonā starptautiskā „Zilā karoga” statusu ieguva šādas peldvietas:

- Ventspils pilsētas pludmale;
- Jūrmalas pilsētas pludmales „Dzintari”, „Jaunķemeri”, „Majori”, „Bulduri”, „Dubulti”, „Melluži” un „Kauguri”;
- Rīgas pilsētas Vakarbuļļu un Vecāķu pludmales;
- Engures novada kempinga "Abragciems" pludmale;
- Daugavpils pilsētas Lielā Stropu ezera peldvietas „Stropu vilnis” un „Pilsētas pludmale”;
- Jēkabpils pilsētas Radžu ūdenskrātuves peldvieta;
- Kuldīgas pilsētas Ventas upes peldvieta „Mārtiņsala”;
- Liepājas pilsētas peldvietas - „Beberliņu karjera peldvieta” un jūras piekrastes peldvietas „Dienvidrietumu peldvieta” un „Pludmale pie stadiona”;
- Limbažu Lielezera peldvieta;

- Saulkrastu pilsētas pludmale „Centra peldvieta”;
- Siguldas pilsētas peldvieta Gaujā.

2019. gadā veikto peldvietu inspekcijas kontroļu rezultāti

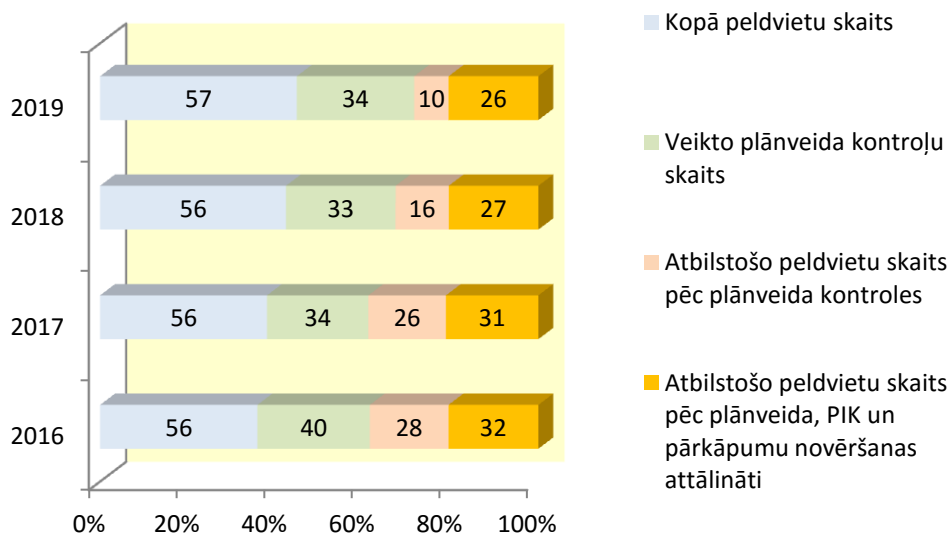
VI veic oficiālo peldvietu plānveida kontroles peldsezonas laikā, kā arī pārbauda saņemtos iedzīvotāju iesniegumus par higiēnas prasību neievērošanu peldvietās. Galvenais kontroles uzdevums ir pārbaudīt, kā tiek ievērotas prasības, kas peldvietām izvirzītas Noteikumos Nr. 692.

Inspekcijas speciālisti, apsekojot peldvietas, kuras ir iekļautas normatīvajos aktos oficiālo peldvietu sarakstā:

- izvērtē prasības peldvietas **izvietojumam teritorijā** (vai peldvieta neatrodas vietā, kur ir nelabvēlīgs hidroloģiskais režīms, notekūdeņu ieplūdes vietā vai tiešā tās tuvumā, vietā, kur tiek intensīvi izmantoti kuģošanas līdzekļi, u.c. prasības);
- pārbauda peldvietas **nodrošinājumu ar labiekārtojuma elementiem** (tualetes, ģērbtuves, atkritumu konteineri u.c. prasības);
- izvērtē peldvietas **uzturēšanas un higiēnas prasību ievērošanu** (vai ir izveidoti gājēju celiņi, vai peldvietā ir drošs pamata reljefs, vai tā ir norobežota ar bojām, vai netiek veiktas darbības, kas var piesārņot peldvietu, tai skaitā, vai netiek peldvietā ievesti suņi, u.c. prasības);
- pievērš uzmanību peldvietā **izvietotajai informācijai**.

2019. gada peldsezonā VI veica 35 peldvietu apsekojumus, no kuriem 34 bija plānveida kontroles un viena priekšlikumu izpildes kontrole (PIK).

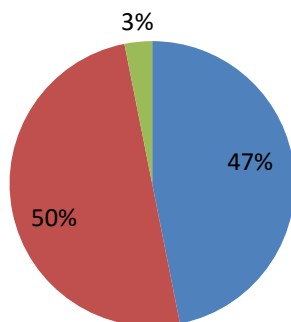
Salīdzinot ar 2018. gadu, 2019. gadā par 18.6 procentpunktiem ir samazinājies to peldvietu īpatsvars, kurās plānveida kontrolēs konstatēta visu prasību izpilde (2019.gadā – 29.4 %; 2018. gadā - 48%) (13. attēls). Pēc konstatētajām neatbilstībām 2019.gadā peldvietu apsaimniekotāji vairums gadījumos tās ir operatīvi novērsuši, līdz ar to prasībām atbilstošo peldvietu īpatsvars ir sasniedzis 76.5 % (**26** no apsekotajām **34** peldvietām). Pārbaudot pārkāpumu novēršanu, inspekcija var veikt PIK atkārtoti uz vietas, vai arī izvērtēt saņemtos peldvietu apsaimniekotāju iesniegtos apliecinājumus, piemēram, fotouzņēmumus u.c. dokumentus (pārkāpumu novēršana attālināti).

13. attēls. Oficiālo peldvietu plānveida kontroļu rezultātu kopsavilkums 2014.-2019. gadā.

Analizējot konstatētās neatbilstības, jāsecina, ka visvairāk peldvietu apsaimniekotājiem tika norādītas nepilnības peldvietu uzturēšanas un higiēnas jomā – **50 %** gadījumu no visiem pārkāpumiem, kā arī nepietiekama informācijas izvietošana peldvietās – **47 %** visu fiksēto pārkāpumu (14.attēls). Biežāk konstatētās neatbilstības, kas saistītas ar peldvietas uzturēšanu un higiēnu, ir peldēšanas sektora nenorobežošana ar bojām vai citiem negrimstošiem materiāliem. Jāuzsver, ka tā ir viena no būtiskākajām neatbilstībām, kas apdraud peldētāju drošību.

- Pārkāpumi, kas saistīti ar nepietiekamu informācijas izvietošana peldvietās
- Pārkāpumi peldvietu uzturēšanas un higiēnas jomā
- Pārkāpumi, kas saistīti ar nepietiekamu nodrošinājumu ar labiekārtojuma elementiem

14. attēls. Plānveida kontroļu laikā konstatēto pārkāpumu raksturs 2019.gada peldsezonā.

Biežāk konstatētie trūkumi, kas saistīti ar informācijas izvietojumu peldvietās - nav sniegta informācija par drošības prasībām peldvietā, nav informācijas par hidroģeoloģisko raksturojumu (iespējamās ūdenslīmeņa svārstības, gultnes raksturojums, maksimālais dziļums), nav sniegta informācija par pašreizējo peldvietas ūdens ilglaicīgās kvalitātes klasifikāciju, izmantojot informatīvo zīmi.

Kaut arī 2019.gadā nepilnību, kas saistītas ar peldvietās izvietoto informāciju, bija samērā daudz (47 % pārkāpumu), salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir vērojama situācijas uzlabošanās - 2018.gadā bija konstatēti 65 % šāda rakstura pārkāpumu. Toties attiecībā uz peldvietu uzturēšanas un higiēnas prasību ievērošanu situācija ir pasliktinājusies – 2019.gadā bija 50 %, bet 2018. gadā – tikai 30 % šādu pārkāpumu no visiem konstatētajiem pārkāpumiem.

Secinājumi

1. 2019.gadā ūdens kvalitātes monitorings veikts pavisam **57** oficiālajās peldvietās – **33** jūras piekrastes peldvietās, **16** ezeru un ūdenskrātuvju peldvietās, kā arī **astonu** upju peldvietās.
2. Katrā peldvietā valsts monitoringa programmas ietvaros tika ņemti **pieci** ūdens paraugi sezonas laikā no 15. maija līdz 15. septembrim, pirmo paraugu ņemot īsi pirms peldsezonas sākuma.
3. Vairākas pašvaldības oficiālajās peldvietās organizēja papildu paraugu ņemšanu par saviem līdzekļiem, un to analīžu rezultāti ir iekļauti kopējā novērtējumā.
4. Kopumā oficiālajās peldvietās 2019.gada peldsezonā **piecas** reizes bija noteikti peldēšanās ierobežojumi epizodiskas ūdens kvalitātes pasliktināšanās dēļ.
5. Visu peldvietu ilglaicīgā ūdens kvalitāte 2019.gadā (pēc 2016.-2019. gada peldsezonu datiem) atbilst obligātajām kvalitātes prasībām – vismaz pietiekama ūdens kvalitāte, turklāt Latvijā lielākā daļa peldvietu ir ar izcilu kvalitāti (**47** peldvietas), bet pārējās peldvietās ir laba ūdens kvalitāte (**9** peldvietas). Vienai peldvietai, kura sāka darboties 2019.gadā, ilglaicīgās kvalitātes novērtējums nav vēl veikts.
6. 2019. gada peldsezonā starptautiskais „Zilā karoga” sertifikāts, kas ir populārākais un atpazīstamākais tūrisma ekosertifikāts, tika piešķirts **21** Latvijas peldvietai, sasniedzot vēsturiski lielāko šādu peldvietu skaitu.
7. 2019. gada peldsezonā tika veiktas **34** peldvietu inspekcijas plānveida kontroles. **10** peldvietas (**29 %**) pilnībā atbilda normatīvo aktu prasībām. Pēc operatīvas pārkāpumu novēršanas līdz sezonas beigām atbilstošo peldvietu skaits sasniedza **26** peldvietas (**~76 %**). Biežākais neatbilstību veids ir saistīts ar peldvietu uzturēšanu un higiēnu, kā arī peldvietās izvietojamo informāciju.
8. Kopumā **20** pašvaldības savas teritorijas **130** neoficiālajās peldvietās veica vairāk vai mazāk regulāru monitoringu par saviem līdzekļiem, kura operatīvo novērojumu rezultāti tika saņemti un publicēti VI tīmekļa vietnē.

1. Pielikums. Peldvietu sadalījums pa Latvijas statistiskajiem reģioniem

N.p.k.	Oficiālās peldvietas nosaukums	N.p.k.	Oficiālās peldvietas nosaukums
Latgale			
1	Lielais Stropu ezers	5	Zirga ezers
2	Lielais Stropu ezers, peldvieta „Stropu vilnis”	6	Kovšu ezers
3	Šūņu ezers	7	Lubānas ezers
4	Višķu tehnikuma ciema peldvieta (Luknas ezers)	8	Rāznas ezers, peldvieta Lipuškos
Rīga			
1	Bābelīte	5	Daugavgrīva
2	Daugava, Lucavsālas peldvieta	6	Vakarbuļļi
3	Daugava, peldvieta „Lucavsālas līcis”	7	Vecāķi
4	Daugava, peldvieta "Rumbula"		
Pierīga			
1	Limbažu Lielzera peldvieta	11	Baltijas jūra, Tūja, peldvieta "Kriminalnieki"
2	Baltijas jūra, peldvieta "Vārzas"	12	Saulkrastu centra peldvieta
3	Baltijas jūra, Ainaži	13	Saulkrastu pludmale "Rūķīši"
4	Baltijas jūra, Salacgrīva	14	Gaujas upe, Siguldas pilsētas peldvieta
5	Asari	15	Lielupe
6	Bulduri	16	Lielupes peldvieta "Ezeru ielas peldvieta"
7	Dubulti	17	Majori
8	Dzintari	18	Melluži
9	Jaunķemeri	19	Pumpuri
10	Kauguri	20	Vaivari
Kurzeme			
1	Liepājas Pludmale pie stadiona	10	Liepājas Dienvidrietumu pludmale
2	Mērsrags	11	Abragciems
3	Pāvilosta	12	Peldvieta "Pie Papes bākas"
4	Roja	13	Saldus ezers
5	Ķesterciems	14	Klapkalnciems
6	Ventas upe, Kuldīgas peldvieta "Mārtiņsala"	15	Ragaciems
7	Cieceres ezers	16	Būšnieku ezers
8	Kolka	17	Staldzenes pludmale
9	Karjers "Beberliņi"	18	Ventspils pilsētas pludmale
Zemgale			
1	Jēkabpils peldvieta "Radžu ūdenskrātuve"	3	Lielupe, Jelgavas pilsētas peldvieta
2	Gauratas ezers	4	Lielupe, Pasta salas peldvieta

2. Pielikums. Peldvietu ūdens ilglaicīgās mikrobioloģiskās kvalitātes novērtējums Latvijas republikas nozīmes pilsētās un novados, atbilstoši ES direktīvas 2006/7/EK kritērijiem (2016.-2019.g.)

Daugavpils

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Lielais Stropu Ezers, pilsētas peldvieta	Daugavpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Lielais Stropu ezers, peldvieta „Stropu vilnis”	Daugavpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Šūņu ezera peldvieta	Daugavpils	Laba	Laba	Laba	

Jelgava

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Lielupes labā krasta peldvieta	Jelgava	Izcila	Izcila	Izcila	
Lielupes kreisā krasta peldvieta „Pasta salas peldvieta”	Jelgava	Laba	Laba	Laba	

Jēkabpils

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Radžu Ūdenskrātuves peldvieta	Jēkabpils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Jūrmala

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Asari	Jūrmala	Laba	Izcila	Izcila	
Bulduri	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Dubulti	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Dzintari	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Jaunķemeri	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Kauguri	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	
Lielupe	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	
Majori	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Melluži	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Pumpuri	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	
Vaivari	Jūrmala	Izcila	Laba	Laba	
Lielupes peldvieta Ezeru ielas galā	Jūrmala	Izcila	Izcila	Izcila	

Liepāja

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Karjers “Beberliņi”	Liepāja	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Dienvidrietumu peldvieta	Liepāja	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Pludmale pie stadiona	Liepāja	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Rēzekne

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		

Kovšu ezera peldvieta	Rēzekne	Izcila	Izcila	Izcila	
-----------------------	---------	--------	--------	--------	--

Rīga

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Bābelīte	Rīga	Izcila	Izcila	Izcila	
Vecāķi	Rīga	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Vakarbuļļi	Rīga	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Daugavgrīva	Rīga	Izcila	Izcila	Izcila	
Daugavas upes peldvieta „Lucavsala”	Rīga	Izcila	Izcila	Izcila	
Daugavas upes peldvieta „Rumbula”	Rīga	Laba	Laba	Laba	

Ventspils

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Būšnieku ezers	Ventspils	Izcila	Izcila	Izcila	
Ventspils pilsētas pludmale	Ventspils	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Staldzenes pludmale	Ventspils	Izcila	Izcila	Izcila	

Brocēnu novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		

Cieceres ezers	Brocēni	Izcila	Izcila	Izcila	
----------------	---------	--------	--------	--------	--

Daugavpils novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Višķu tehnikuma ciema pludmale	Višķu tehnikuma ciems	Izcila	Izcila	Izcila	

Dobeles novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Gaurata ezers	Dobeles pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Dundagas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Kolka	Kolkas pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Engures novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Abragciems	Engures pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Klapkalnciems	Engures pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Ķesterciems	Engures pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Ragaciems	Lapmežcma pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Krāslavas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Zirga ezers	Krāslavas pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Kuldīgas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Ventas upe, Peldvieta „Mārtiņsala”	Kuldīga	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Limbažu novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Skultes pludmale, peldvieta „Vārzas”	Skultes pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Limbažu Lielezera peldvieta	Limbaži	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts

Mērsraga novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Mērsrags	Mērsraga pagasts	Izcila	Laba	Laba	

Pāvilostas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Pāvilostas pilsētas peldvieta	Pāvilosta	Izcila	Izcila	Izcila	

Rēzeknes novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Lubānas ezera peldvieta	Gaigalavas pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	
Rāznas ezera peldvieta Lipuškos	Mākoņkalna pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Roja novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Roja	Roja pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Rucavas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Peldvieta „Pie Papes bākas”	Rucavas pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Salacgrīvas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Ainaži		Izcila	Izcila	Izcila	
Salacgrīva	Salacgrīva	Izcila	Izcila	Izcila	
Tūjas peldvieta (atpūtas vieta)	Liepupes pagasts	Izcila	Izcila	Izcila	

Saldus novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Saldus ezers	Saldus	Izcila	Izcila	Izcila	

Saulkrastu novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Kvalitāte pēc 2006/7/EK		Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
		Pēc E. Coli	Pēc enterokokiem		
Saulkrasti, peldvieta „Centrs”	Saulkrasti	Izcila	Izcila	Izcila	Piešķirts „Zilā karoga” sertifikāts
Saulkrasti, peldvieta „Rūķīši”	Saulkrasti	Laba	Izcila	Laba	

Siguldas novads

Peldvietas nosaukums	Atrašanās vieta	Pēc E. Coli	Pēc Enterokokiem	Kopējā mikrobiol. kvalitāte	Piezīmes
Gaujas upe, pilsētas peldvieta	Sigulda	Laba	Izcila	Laba	